

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Марченко Н.Г.,

*студент спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м.Київ. Україна
e-mail: marchenkonh@krok.edu.ua*

Економічна криза, політична нестабільність, необґрунтованість реформ окремих секторів економіки стали вагомими причинами погіршення фінансового стану вітчизняних підприємств. Суб'єкти господарювання працюють в умовах, що постійно змінюються. На діяльність підприємств негативно впливає відсутність належного рівня їх фінансової стійкості, яка є основою нормального функціонування та нарощення економічного потенціалу.

Питання підходів оцінки фінансової стійкості підприємств висвітлені у працях науковців: О. Я. Базилінська, Б. В. Гринів, О. І. Дедіков, Н. М. Дєєва, М. С. Заюкова, В. О. Калишенко, В.М. Кремень, О.Є. Кузьмін, В. С. Марцин, О. Г. Мельник, К. М. Москалець, Л. Ю. Наумова, А. О. Овсяннікова, О. О. Оржинська, В. О. Подольська, Ю. С. Цал-Цалко, С. Я. Щепетков та ін.

Аналіз наукових праць вказаних авторів дає підстави говорити про те, що разом з достатньо ґрунтовною опрацьованістю проблеми відсутній чіткий підхід до оцінки фінансової стійкості підприємств, що вказує на необхідність подальших досліджень у даному напрямку.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні оцінки фінансової стійкості підприємства та удосконалення з цією метою вже існуючих методів підходу.

Фінансова стійкість передбачає здатність підприємства зберігати заданий режим функціонування за найважливішими фінансово-економічними показниками. Вона може розглядатися як результуюча категорія, що характеризує рівень стійкості роботи підприємства, його здатність забезпечити стабільні техніко-економічні показники й ефективно адаптуватися до змін у зовнішньому оточенні та внутрішньому середовищі. Рівень фінансової стійкості впливає і на можливості підприємства. Визначення меж фінансової стійкості належить до найбільш важливих економічних проблем, тому що недостатня фінансова стійкість може при звести до неплатоспроможності підприємства й відсутності засобів для розвитку виробництва, а надлишкова буде перешкоджати розвитку, формуючи на підприємстві зайві запаси і резерви. Фінансова стійкість має характеризуватися таким станом фінансових ресурсів, який відповідає вимогам ринку, а їхній розподіл і використання мають забезпечувати розвиток підприємства на основі зростання прибутку й капіталу при збереженні платоспроможності в умовах допустимого рівня ризику [1].

Аналіз сучасної економічної літератури показав, що залежно від контексту дослідження під фінансовою стійкістю розуміють здатність підприємства функціонувати і розвиватися, зберігаючи свою здатність до самозабезпечення в межах допустимого рівня ризику.

Фінансова стійкість підприємства забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі його фінансових засобів. Вона показує рівень ризику діяльності підприємства та його залежність від зовнішніх джерел фінансування. Завдання аналізу фінансової стійкості підприємств: аналіз структури джерел фінансування діяльності підприємства, оцінка ступеня залежності підприємства від короткострокових зобов'язань, аналіз фінансової стійкості на основі аналізу джерел фінансування необоротних та оборотних активів підприємства, аналіз інтенсивності використання позикових засобів, оцінка рівня довгострокової стійкості підприємства без позикових засобів, зіставлення дебіторської і кредиторської заборгованостей, оцінка можливості втрати і відновлення платоспроможності підприємства, визначення запасу стійкості фінансового стану підприємства.

В сучасних умовах для того, щоб забезпечити фінансову стійкість підприємства необхідно активно реагувати на зміну зовнішніх і внутрішніх чинників.

Аналіз комплексу показників дає можливість визначити чинники та їх вплив на рівень фінансової стійкості підприємства, що дозволяє своєчасно вжити певних заходів для покращення фінансового стану підприємства, зменшення його залежності від зовнішніх фінансових ресурсів і забезпечення платоспроможності в довгостроковий період. На фінансову стійкість підприємства впливають різноманітні чинники, які можна класифікувати за різними класифікаційними ознаками. Так, за місцем виникнення їх поділяють на зовнішні і внутрішні, за значимістю результату – основні і другорядні, за структурою – прості і складні, за часом дії – постійні і тимчасові.

Внутрішні чинники залежать від організації роботи самого підприємства, зовнішні – від рішень керівництва і колективу підприємства не залежать. Компетенція і професіоналізм спеціалістів підприємства, їх вміння враховувати зміни внутрішнього і зовнішнього середовища, злагодженість роботи колективу є теж дуже важливим чинником його фінансової стійкості. Крім того, основними внутрішніми чинниками, які необхідно враховувати на рівні окремих підприємств, є: склад і структура продукції, що випускається, і послуг, що надаються; виручка в неподільному зв'язку з витратами виробництва; потенційна можливість підприємства зайняти певну частку ринку; оптимальний склад і структура активів; склад, структура та стан фінансових ресурсів; правильний вибір стратегії і тактики управління фінансовими ресурсами; галузева приналежність суб'єкта господарювання. До зовнішніх чинників, які слід врахувати, відносять: вплив економічних і соціальних умов господарювання, зокрема рівень розвитку техніки і технології в галузі; платоспроможний попит населення; економічна політика, її стабільність і обґрунтованість; законодавчо-правова база господарської діяльності.

Основними чинниками, що зумовлюють погіршення фінансової незалежності підприємств, є недотримання «золотого правила фінансування» діяльності підприємства, зростання обсягів позикового капіталу в усіх формах на підприємстві, нарощування кредиторської заборгованості, зростання вартості банківських кредитів, наявність заставного капіталу тощо [2].

Макрофінансова стабілізація є головним чинником створення сприятливого економічного середовища, в якому підприємства отримують можливість нарощування обсягів виробництва та інтенсивного генерування власних фінансових ресурсів [3].

Отже, можна виокремити наступні напрями оцінки фінансової стійкості підприємства, які можна вважати фундаментальними: визначення рівня забезпеченості запасів джерелами їх формування; аналіз часткових показників (коефіцієнтів) фінансової стійкості в динаміці та порівняння їх з нормативними значеннями; обчислення інтегрованого показника, який формується з декількох найбільш вагомих коефіцієнтів.

Список використаний джерел:

1. Овсяннікова А.О. Оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства як інструменту контролю за його діяльністю. - Наука і вища освіта : тези доповідей XXIII Міжнар. наук. конф.,-м. Запоріжжя, 23 квітня 2015 р. / Класичний приватний університет. – Запоріжжя : КПУ, 2015. – С. 638.
2. Кузьмін О.Є. Нормативно-критеріальне забезпечення діагностики фінансового стану підприємства / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник // Фінанси України. –2010. – №8. – С. 105-114.
3. Наумова Л.Ю. Фінансова стійкість підприємств та її забезпечення в трансформаційній економіці України. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук Спеціальність 08.00.08. –Гроші, фінанси і кредит. - 2008. – С.19.